

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/Б/ ОК25-2023
	Екземпляр № 1	Арк. ___ / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету

бізнесу та сфери обслуговування

30 серпня 2023 р.,

протокол № 5

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»

спеціальності 051 «Економіка»

освітньо-професійної програми «Цифрова економіка»

факультету бізнесу та сфери обслуговування

кафедра фінансів та цифрової економіки

Схвалено на засіданні кафедри

фінансів та цифрової економіки

28 серпня 2023 р.,

протокол № 9

Завідувач кафедри

Наталія ВИГОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної

програми

Наталія ОВАНДЕР

Розробник: д.е.н., проф. кафедри фінансів та цифрової економіки

УЦАПОВСЬКИЙ Юрій

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 3 самостійної роботи – 2,6	Освітній ступінь «бакалавр»	16 год.	2 год.
		Практичні	
		32 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		42 год.	84 год.
Вид контролю: залік			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 7% аудиторних занять, 93 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Національна економіка» вивчає сукупність ресурсних, економічних, інституційних та соціальних чинників, що впливають на соціально-економічні процеси відтворення, які проявляються у закономірностях обсягів, темпів і пропорцій розвитку та визначають особливості національної економіки і специфіку її функціонування.

Метою дисципліни «Національна економіка» є формування у студентів спеціальності «Економіка» цілісних теоретично-прикладних знань щодо закономірностей і особливостей функціонування національної економічної системи та змісту її державного регулювання.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- визначення теоретичних основ національної економіки як системи;
- розкриття складових елементів економічного потенціалу та структури національної господарської системи;
- з'ясування впливу інституцій та інституційної структури на економічний розвиток;
- розкриття особливостей економічного відтворення та факторів економічного зростання національної економіки;
- обґрунтування теоретичних основи формування та реалізації стратегії соціально-економічної політики держави;
- оцінка функцій держави в управлінні національною економікою та її інтеграцією у світове господарство.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати і розуміти

- теоретико-методологічні основи національної економіки;
- сутність і структуру сукупного потенціалу національної господарської системи;
- найважливіші макроекономічні пропорції національної економіки, її галузеву та територіальну структуру;
- інституційну структуру національної економіки;
- фактори, що забезпечують економічне зростання національної економіки;
- теорію регулювання національної економіки;
- значення економічного прогнозування та програмування в стратегії державного регулювання економіки;
- особливості і проблеми інтеграції національної економіки в систему міжнародних економічних зв'язків;
- зміст і структуру економічної безпеки, її роль в системі національної безпеки;

вміти

- оперативно і грамотно оцінити соціально-економічну ситуацію в країні та тенденції її розвитку;
- охарактеризувати взаємозв'язки між елементами національної економіки; фактори, що визначають розвиток національної економіки в цілому та її окремих сфер, галузей та регіонів;
- використовувати методи аналізу, прогнозування, планування, програмування і регулювання національної господарської системи в цілому та її окремих суб'єктів;
- аналізувати наслідки прийнятих рішень щодо регулювання економічних процесів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 4

- обґрунтувати стратегію розвитку національної економіки.

Зміст навчальної дисципліни скеровує студентів щоб набути такі **компетентності**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»:

–ІК Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

–ЗКЗ. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

–ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

–СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

–СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

–СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими таких **програмних результатів навчання** за спеціальністю 051 «Економіка»:

–ПРНЗ. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

–ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

–ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

–ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

–ПРН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 5

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 1. Національна економіка як система

Предмет і завдання курсу «Національна економіка». Національна економіка як наука і галузь господарської практики. Об'єкт, предмет та методологічний інструментарій національної економіки. Функції національної економіки як науки.

Методологічні підходи дослідження національних економічних систем: позитивістський, структуралістський, діалектичний і синтетичний.

Національна економіка як система. Властивості економіки як системи: загальне та особливе. Загальносистемні характеристики національної економіки: цілісність, ієрархічність, інтегративність. Особливі характеристики національної економіки: взаємопроникнення підсистем, кооперація між економічними суб'єктами та інституціями, динамічність, стохастичність, відкритість (замкнутість).

Сфери національної економіки: управління і контролю та реальна сфера. Компоненти національної економіки: держава, регіони, галузі, домогосподарства.

Загальна характеристика *елементів економіки:* індивід (домогосподарство), інституційна структура, фірма, держава.

Ефективність національної економіки та оптимальність економічної системи.

Типи національних господарських систем. Класифікація типів національних господарських систем. Критерії класифікації: за досягнутим рівнем економічного розвитку; за рівнем доходу на душу населення; за рівнем розвитку продуктивних сил; за способом координації господарських зв'язків.

Моделі та характерні риси національних економік. Варіанти ринкових моделей розвитку: ліберальна (американська), європейська, японська, олігархічна. Вплив глобальних процесів на розвиток національних економік.

Формування економічної системи сучасної України. Основні історичні етапи розвитку національної економіки України та критерії їх розмежування. Об'єктивні та суб'єктивні фактори еволюції української моделі економічного розвитку.

Тема 2. Система потенціалів національної економіки

Потенціал розвитку національної економіки. Національне багатство. Сутність, загальна характеристика і структура сукупного потенціалу національної господарської

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 6

системи. *Національне багатство* як складовий елемент сукупного потенціалу країни. Традиційна та розширена концепція національного багатства. Основний капітал та інші нефінансові та фінансові активи. *Виробничий потенціал економіки України*. Міжгалузеві регіональні комплекси та виробнича інфраструктура.

Людина як основний елемент національного багатства і джерело економічного розвитку. Склад і структура трудового потенціалу: демографічна, етнічна, соціальна, освітньо-кваліфікаційна. Якість людського потенціалу. Характеристика стану трудових ресурсів України. Територіально-галузева структура зайнятості. Міграційні процеси.

Природно-ресурсний потенціал України. Забезпеченість природними ресурсами економіки України. Проблеми взаємодії людини та довкілля.

Науково-інноваційний потенціал національної економіки. Сутність науки її класифікація. Економіка знань і пріоритетність новітніх технологій в сучасній економіці. Науково-технічний прогрес (НТП) та економічне зростання. Сучасний стан наукового комплексу України. Організаційно-фінансові аспекти управління науковим комплексом. Державна науково-технічна політика. Державні науково-технічні програми.

Класифікація інновацій. Інноваційний процес та механізм макроекономічного регулювання інноваційної діяльності. Оцінка ефективності наукових досліджень і ефективність науки. Пріоритетні напрямки науково-технологічного та інноваційного розвитку України.

Зовнішньоекономічний потенціал національної економіки. Міжнародний поділ праці та місце в ньому України. Сектор зовнішньої торгівлі у структурі національної економіки. Структура зовнішньої торгівлі України. Тарифне й нетарифне регулювання, квотування, ліцензування експорту та імпорту. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Науково-технічне співробітництво із зарубіжними країнами. Конкурентно-спроможність української економіки на внутрішніх і зовнішніх ринках.

Платіжний та торговельний баланси України. Основні форми, напрямки, пріоритети та методи зовнішньоекономічної діяльності держави.

Тема 3. Структура господарського комплексу України

Система взаємозв'язків в національній економіці. Форми координації (зв'язки) між елементами і компонентами національної економіки: бюрократичні, ринкові, етичні, агресивні. Ринок і ринкові відносини як універсальна форма зв'язку елементів національної економіки та їх основні характеристики. Суб'єкти і об'єкти ринку.

Ринкова структура та ринкове середовище. Структура та організованість національної економіки: спільність і відмінність. Поняття економічного порядку. Загальна характеристика видів середовища національної економіки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 7

Основні види структури національної економічної діяльності. Економічні структури простих і комплексних економічних одиниць. Структура середовища економічної діяльності. Відтворювальна, галузева та регіональна макроекономічні структури.

Основи формування господарського комплексу України та його характерні риси. *Промисловий комплекс:* паливно-енергетичний, металургійний машинобудівний, хімічний, лісопромисловий. *Агропромисловий комплекс* та його особливості. Будівельний комплекс. Транспорт і зв'язок. Соціальна інфраструктура. *Фінансовий сектор* національної економіки. Структурні зрушення в економіці України.

Тема 4. Інституційна структура національної економіки

Інституція та її суспільні функції. Ринковий механізм координації та інституції. Визначення поняття «інституція». Інституції та організації.

Економічна поведінка як прийняття рішень. Обмеження при прийнятті рішень. Типологія ситуацій, що генерують виникнення інституцій: ситуація «дилема ув'язнених», координації, нерівності.

Інституційна структура економіки і суспільства. Поняття норми (правила). Відмінності між формальними і неформальними інституціями. Неформальні інституції (правила), контроль за їх виконанням. Ефективність дії неформальних правил. Формальні інституції. Механізм примусу (змушення) до виконання формальних правил.

Взаємодія між формальними і неформальними правилами. *Інституційне середовище* та *інституційний порядок.* *Економічна культура і економічна політика* в контексті інституційного аналізу.

Інституційна трансформація економіки України: проблеми та напрями.

Модуль 2.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

Тема 5. Відтворення та сталий економічний розвиток економіки України

Економічне зростання національної економіки, його типи та фактори. Поняття «економічного зростання». Класифікація типів економічного зростання. Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання. Особливості поєднання факторів виробництва: ресурсомісткий і ресурсноощадний типи економічного зростання.

Визначення пропорцій між екстенсивними та інтенсивними факторами економічного розвитку. Метод індексів загальної продуктивності Д. Кендрика та Е. Денісона. Метод виробничої функції К. Кобба та П. Дугласа.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 8

Інвестиційне забезпечення економічного зростання. Інвестиції, їх сутність та види. Взаємозалежність економічного зростання та інвестицій: зростання за рахунок додаткового завантаження потужностей; інвестиційно-фрагментарний, інвестиційно-комплексний та ефективний інвестиційний типи економічного зростання.

Особливості інвестування у трансформаційній економіці. Фактори впливу на обсяги інвестицій. Інвестиційний клімат. Напрямки та пріоритети інвестування. Тенденції та структура інвестиційної діяльності. Економічна ефективність інвестицій. Державне регулювання інвестиційних процесів.

Теоретичні основи сталого розвитку національної економіки. Концепція сталого розвитку. Закономірності взаємодії суспільства і природи. Екологічні функції біосфери як основа підтримки соціальної та економічної систем. Нова парадигма сталого розвитку економіки.

Цілі завдання і проблеми сталого розвитку. Антропоцентризм як центральна позиція концепції сталого розвитку. Вихідні цілі та фактори ризику для сталого розвитку. Принципи, показники та етапи сталого розвитку. Індикатори стану та відтворення біосфери і соціуму. Енергомісткість ВВП. Індекс людського розвитку (ІЛР) та його обрахунок.

Методологічна основа і сучасний інструментарій забезпечення сталого розвитку в Україні. Сфери розв'язання проблем. Умови довготривалого сталого розвитку соціально-економічних систем.

Тема 6. Державне регулювання національної економіки

Теорія регулювання національної економіки. Проблема регулювання економічного процесу. Основні історичні етапи розвитку теорії регулювання економіки. Недоліки ринкової саморегуляції економічної системи. Об'єктивна необхідність регулювання економіки державою.

Держава і ринкова економіка. Межі державного втручання в економіку. Взаємодія держави і ринку. Функціональні економічні системи (ФЕС) – основа взаємодії держави і ринку. Макроекономічні параметри стійкості. Механізм саморегуляції ринкової економіки.

Державне регулювання економіки (ДРЕ), його сутність, цілі та функції. Державне регулювання економіки і економічна політика. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання економіки. Система органів державного регулювання економіки. Інституційні основи діяльності держави.

Система методів державного регулювання економікою: адміністративно-правові та економічні. Теоретичні основи та мета фінансово-бюджетного регулювання економіки. Суть фінансової та бюджетної системи держави. Державний бюджет як інструмент державного регулювання економіки. Принципи справедливого і ефективного оподаткування. Податки і видатки як інструмент ДРЕ. Національний банк України як суб'єкт ДРЕ, його завдання та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 9

функції.

Тема 7. Соціально-економічне прогнозування та макроекономічне планування

Національні економічні інтереси – основа національної економічної політики.

Соціально-економічна стратегія. Поняття внутрішньої і зовнішньої рівноваги при проведенні економічної політики. Модель прийняття економічних рішень Яна Тінбергена.

Система державних прогнозів, індикативних планів та програм соціального і економічного розвитку України та її регіонів.

Сутність, функції і головні принципи соціально-економічного прогнозування. Система соціально-економічних прогнозів. Загальна характеристика методів і моделей прогнозування.

Макроекономічне планування в системі ДРЕ. Види макроекономічних планів. Директивне та індикативне планування. Стратегічне планування. Принципи і методи макроекономічного планування. Структура та система показників макроекономічного плану. Державне програмно-цільове планування. Організаційні передумови формування та класифікація цільових комплексних програм (ЦКП).

Державна програма економічного і соціального розвитку України як форма макроекономічного планування. Етапи програмно-цільового планування та контроль за виконанням ЦКП.

Тема 8. Економічна безпека держави

Зміст і структура економічної безпеки, її роль в системі національної безпеки. Теоретичні концепції національної безпеки: камералізм, кейнсіанство, інституціоналізм. Елементи економічної безпеки: економічна незалежність, стабільність і стійкість національної економіки, здатність до прогресу.

Методологічні аспекти визначення рівня економічної безпеки. Внутрішня і зовнішня економічна безпека національної економіки. Фактори (внутрішні і зовнішні), що посилюють загрозу економічній безпеці країни.

Економічна безпека України в умовах відкритої економіки. Бразильська концепція колективної економічної безпеки (1974). Вразливість національних економічних інтересів від інтеграційних процесів. Основні сфери загрози економічній безпеці України. Якісна трансформація моделі національної економіки в умовах поглиблення міжнародної економічної діяльності.

Концепція економічної безпеки України. Механізм забезпечення економічної безпеки національної економіки. Аналіз індикаторів економічної безпеки і тенденції соціально-економічного розвитку України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк __ / 10

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Кредитні модулі	Змістовні модулі	Усього	Кількість годин		
			Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	2	2	3	4	7
№ 1	Змістовний модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ				
	Тема 1. Національна економіка як система	11	2	4	5
	Тема 2. Система потенціалів національної економіки	11	2	4	5
	Тема 3. Структура господарського комплексу України	11	2	4	5
	Тема 4. Інституційна структура національної економіки	10	2	4	4
	Модульна контрольна робота № 1 (8-й тиждень)	2			2
	Разом змістовний модуль 1	45	8	16	21
№ 2	Змістовний модуль 2. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ				
	Тема 5. Відтворення та сталий економічний розвиток економіки України	11	2	4	5
	Тема 6. Державне регулювання національної економіки	11	2	4	5
	Тема 7. Соціально-економічне прогнозування та макроекономічне планування	11	2	4	5
	Тема 8. Економічна безпека держави	10	2	4	4
	Модульна контрольна робота № 2 (16-й тиждень)	2			2
	Разом змістовний модуль 2	45	8	16	21
	Всього	90	16	32	42

5. Теми семінарських занять

з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Модуль 1</i>		
1	Тема 1. Національна економіка як система	4
2	Тема 2. Система потенціалів національної економіки	4
3	Тема 3. Структура господарського комплексу України	4
4	Тема 4. Інституційна структура національної економіки	4
5	Модульна контрольна робота № 1 (8-й тиждень)	2
<i>Модуль 2</i>		
6	Тема 5. Відтворення та сталий економічний розвиток економіки України	4

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк. — / 11

з/п	Назва теми	Кількість годин
7	Тема 6. Державне регулювання національної економіки	4
8	Тема 7. Соціально-економічне прогнозування та макроекономічне планування	4
9	Тема 8. Економічна безпека держави	4
10	Модульна контрольна робота № 2 (16-й тиждень)	2
11	Разом	32

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Національна економіка як система

1. Методологічні підходи дослідження національних економічних систем: позитивістський, структуралістський, діалектичний і синтетичний.

2. Основні історичні етапи розвитку національної економіки України та критерії їх розмежування.

3. Ринок і ринкові відносини як універсальна форма зв'язку елементів національної економіки та їх основні характеристики.

4. Структура та організованість національної економіки: спільність і відмінність.

5. Види середовища національної економіки: загальна характеристика.

6. Об'єктивні і суб'єктивні фактори розвитку української моделі економічного розвитку.

7. Особливості соціально-економічного розвитку сучасної України.

Тема 2. Система потенціалів національної економіки

1. Міжгалузеві регіональні комплекси та виробнича інфраструктура.

2. Забезпеченість природними ресурсами економіки України. Проблеми взаємодії людини та довкілля.

3. Склад і структура трудового потенціалу: демографічна, етнічна, соціальна, освітньо-кваліфікаційна.

4. Якість людського потенціалу. Характеристика стану трудових ресурсів України.

5. Пріоритетні напрямки науково-технологічного та інноваційного розвитку України.

6. Сучасний стан наукового комплексу України.

7. Пріоритетні напрямки науково-технологічного та інноваційного розвитку України.

Тема 3. Структура господарського комплексу України

1. Промисловий комплекс: паливно-енергетичний, металургійний машинобудівний, хімічний, лісопромисловий.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк __ / 12

2. Агропромисловий комплекс та його особливості.
3. Будівельний комплекс.
4. Транспорт і зв'язок.
5. Соціальна інфраструктура.
6. Структурні зрушення в економіці України.

Тема 4. Інституційна структура національної економіки

1. Економічна політика і економічна культура (ментальність).
2. «Інституційна структура» та «інституційне середовище».
3. В чому сутність підходу до інституційного середовища як до інституції вищого порядку?
4. Інституційна структура як результат конкуренції інститутів.
5. Інституційна трансформація економіки України.
6. Як національна ментальність впливає на господарську культуру? І чи існує у цьому процесі зворотній зв'язок?

Тема 5. Відтворення та сталий економічний розвиток економіки України

1. Розкрийте поняття «пропорції первинних факторів» у процесі відтворення. Пропорції виробництва та використання продукції у відтворювальних процесах. Вартісні пропорції відтворення.
2. Напрямки та пріоритети інвестування в Україні у сучасних умовах російсько-української війни.
3. Окресліть основні тенденції та структуру інвестиційної діяльності в умовах воєнного стану. Наскільки можливі інвестиції у таких випадках?
4. Наскільки ефективним є державне регулювання інвестиційних процесів в Україні?
5. Вихідні цілі та фактори ризику для сталого розвитку в Україні.
6. Методологічна основа і сучасний інструментарій забезпечення сталого розвитку в Україні.
7. Умови довготривалого сталого розвитку соціально-економічних систем.

Тема 6. Державне регулювання національної економіки

1. Державне регулювання економіки і економічна політика: взаємозв'язок.
2. Наведіть приклади об'єктів та суб'єктів державного регулювання економіки.
3. Розкрийте функціонування системи органів державного регулювання економіки в Україні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк __ / 13

4. Поясніть інституційні основи діяльності держави.

5. Система методів державного регулювання економікою: адміністративно-правові та економічні.

6. Захист національних інтересів на зовнішніх ринках: інституційні обмеження та засоби.

7. Роль бюджету в реалізації соціальної політики держави.

Тема 7. Соціально-економічне прогнозування та макроекономічне планування.

1. Національні економічні інтереси – основа національної економічної політики.

2. Державне програмно-цільове планування.

3. Організаційні передумови формування та класифікація цільових комплексних програм (ЦКП).

4. Державна програма економічного і соціального розвитку України як форма макроекономічного планування.

5. Етапи програмно-цільового планування та контроль за виконанням ЦКП.

6. Чому модель наукового економічного прогнозу має враховувати велику кількість факторів? Чому економічні прогнози часто не збуваються?

Тема 8. Економічна безпека держави

1. Практичні проблеми формування економічної безпеки України.

2. Механізм забезпечення економічної безпеки національної економіки.

3. Аналіз індикаторів економічної безпеки і тенденції соціально-економічного розвитку України.

4. Концепція економічної безпеки України в умовах воєнного стану.

5. Сформулюйте та охарактеризуйте основні перешкоди на шляху політичної та економічної інтеграції України в Європейський Союз.

6. Назвіть та охарактеризуйте основні, на сучасному етапі, загрози економічній безпеці України?

7. Яким чином процеси глобалізації впливають на соціально-економічний розвиток України?

8. У вирішенні яких глобальних проблем бере участь Україна?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк __ / 14

7. Індивідуальні завдання

Протягом семестру студенти в індивідуальному порядку опрацьовують теоретичний матеріал і готують доповідь (есе) з окремих питань семінарського заняття, яку потім презентують у виступі або передають на перевірку викладачу. Окремі положення есе (доповіді) можуть бути винесені на обговорення на семінарському занятті.

8. Методи навчання

- МН1 – вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- МН2 – наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- МН3 – практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, практики);
- МН4 – пояснювально-ілюстративний (передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами);
- МН5 – репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- МН6 – метод проблемного викладу;
- МН7 – частково-пошуковий (евристичний);
- МН8 – дослідницький метод;
- МН9 – дискусійний метод.

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю, виконання студентами самостійної роботи, модульного контролю та підсумкового контролю (заліку).

Поточний контроль з дисципліни «Національна економіка» базується на оцінці результатів вивчення теоретичних питань семінару, виконанні самостійної роботи та участі в дискусії навколо гіпотетичних завдань з економічної діяльності держави. Для з'ясування рівня самостійної підготовки студентів практикуються поточні контрольні та самостійні роботи.

Модульний контроль базується на результатах відвідування студентами лекційних та семінарських занять та відпрацюванні навчального матеріалу (у випадку пропуску занять) і завершується написанням модульної контрольної роботи.

Протягом семестру студент денної форми навчання має виконати **дві модульні контрольні роботи**. До кредитної модульної роботи студент допускається у разі позитивних результатів проміжного контролю.

Модульна контрольна робота містить теоретичні питання, а також завдання, що скеровуються на виявлення рівня підготовки студента за темами курсу «Національна економіка».

До **заліку** студент допускається у разі позитивних оцінок за підсумками модульних контрольних робіт.

Підсумковий контроль здійснюється через визначення загального підсумкового балу за роботу студента протягом навчального семестру, а також через оцінювання за результатами підсумкового тестування.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 15

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
15	15	10	10	15	10	15	10	

Схема нарахування балів

Підсумкова оцінка з курсу «Національна економіка» розраховується таким чином:

$O_{результ.} = k_1 * O_{пот.} + k_2 * O_{мод.} + k_3 * O_{сам.}$,

$O_{пот.}$ – результати поточної активності студента на семінарських заняттях; $O_{мод.}$ – результати модульних контрольних робіт; $O_{сам.}$ – оцінка за самостійну роботу.

k_1, k_2, k_3 – коефіцієнти, що визначають внесок поточної активності студента на семінарах, модульних контрольних робіт та самостійної роботи на підсумковий результат:

$k_1 = 0,3; k_2 = 0,4; k_3 = 0,3.$

Округлення підсумкової оцінки до цілого числа здійснюється за правилами математики.

Рейтингові бали переводяться в оцінки за шкалою оцінок відповідно до критеріїв відповідності рейтингових балів національній шкалі оцінювання знань:

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS	Оцінка	Бали
A	Відмінно	90–100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно, з обов'язковим перескладанням окремих модулів	35-59
F	Незадовільно, з обов'язковим перескладанням повного курсу	0-34

11. Рекомендована література

Основна

1. Гейко Л.М., Сментина Н.В. Національна економіка: Навчальний посібник. – Одеса: ротапринт, 2012. –315 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 16

2. **Національна економіка:** Навч. посіб. /Л.С. Шевченко, О.А.Гриценко, Т.М. Камінська та ін. за заг. ред. Л.С. Шевченко. – Х.: Нац. Ун-т «Юрид.акад. України», 2011. – 182 с.
3. **Гринів Л.С., Кічурчак М. В.** Національна економіка: Навч. посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 464 с.
4. **Національна економіка:** Підручник / За ред. П.В. Круша 2-е вид. – К.: Каравела, 2008. – 428 с.

Допоміжна

1. **Національна економіка:** опорний конспект лекцій / Укладачі: Зарецька Л.М., Кулініч О.А. – Харків: ХДУХТ, 2021. – 132 с.
2. **Національна економіка:** навчально-методичний посібник / Уклад. О.В. Овсієнко. – Харків: Нац. юрид. університет імені Ярослава Мудрого, 2020. – 117 с.
3. **Національна економіка:** навчальний посіб. (урисунках, схемах і таблицях) / О. І. Котикова, О. А. Горобченко, Т. Г. Олійник та ін. – Миколаїв: Іліон, 2020. – 196 с.

12. Інформаційні ресурси ІНТЕРНЕТ

1. Bloomberg Global Innovation Index 2017. URL: <https://www.bloomberg.com/graphics/2015-innovative-countries/>
2. Comparative advantage URL: http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Comparative_advantage.html
3. Fortune Global 500 List 2017. URL: http://fortune.com/global500/visualizations/?iid=recirc_g500landing-zone1
4. Global Connectedness Index. URL: http://www.dhl.com/en/about_us/logistics_insights/studies_research/global_connectedness_index/global_connectedness_index.html
5. Global Flow of Tertiary-Level Students. URL: <http://uis.unesco.org/en/uis-student-flow>
6. Globaledege. URL: <https://globaledege.msu.edu/>
7. Index of Economic Freedom [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.heritage.org/index/visualize>
8. Network Readiness Index. URL: <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2015/network-readiness-index/>
9. New protectionism URL: http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/New_protectionism.html
10. OECD. URL: <https://data.oecd.org/>
11. Quotas and tariffs URL: http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Tariffs_and_quotas.html
12. The atlas of economic compexity. URL: <http://atlas.cid.harvard.edu/>, <http://atlas.media.mit.edu/>
13. The Corruption Perceptions Index. URL: <https://www.transparency.org/research/cpi/overview>
14. The Global Enabling Trade Report. URL: <http://reports.weforum.org/global-enabling-trade-report-2016/>
15. The Global Innovation Index. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report>
16. The Logistics Performance Index. URL: <https://lpi.worldbank.org/>
17. The observatory of economic complexity [Електронний ресурс] – режим доступу: atlas.media.mit.edu/ru/

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/051.00.1/Б/ОК -25-2021
	Екземпляр № 1	Арк __ / 17

18. The pattern of trade URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/The_pattern_of_trade.html
19. The WTO URL: http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/The_WTO.html
20. Trade liberalisation URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Trade_liberalisation.html
21. Trade openness URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Trade_openness.html
22. Trade protectionism URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Trade_protectionism.html
23. Trading Economics. URL: <https://tradingeconomics.com/>
24. UNCTAD. URL: <http://unctad.org/en/Pages/themes.aspx>
25. UNdata. URL: <http://data.un.org/Default.aspx>
26. UNESCO. URL: <http://uis.unesco.org/en/home#slideoutmenu>
27. UNIDO. URL: <http://www.unido.org>
28. United Nations. URL: <http://www.un.org/ru/index.html>
29. Why do countries trade? URL:
http://www.economicsonline.co.uk/Global_economics/Why_do_countries_trade.html
30. Індекс глобалізації (KOF Globalization Index). URL: <http://globalization.kof.ethz.ch/>
31. Індекс глобальної конкурентоспроможності. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/>
32. Індекс легкості ведення бізнесу. URL: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2017>
33. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>
34. Міждержавний статистичний комітет країн СНД [Електронний ресурс] – режим доступу:
<http://www.cisstat.com/>
35. Рейтинг бюджетної прозорості. URL: <http://survey.internationalbudget.org/#rankings>,
<http://www.internationalbudget.org/opening-budgets/open-budget-initiative/open-budget-survey/open-budget-survey-data-explorer/>
36. Рейтинг інвестиційної привабливості. URL: <https://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index/>
37. Рейтинг неіездатності (вразливості) держави. URL: <http://fundforpeace.org/fsi/>
38. Світова організація торгівлі (WTO). URL: <https://www.wto.org>
39. Світовий банк URL: <http://www.worldbank.org/ru/country>
40. ЦРУ. URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/up.html>.
41. Офіційний портал Верховної ради <http://rada.gov.ua/>
42. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/ua>
43. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
44. Організація Об'єднаних Націй ООН <http://www.un.org/ru/documents/index.html>
45. Всесвітній банк <http://www.worldbank.org/>
46. Сайт Міжнародної Торгівельної організації <http://www.wto.org/>
47. Організація Економічного Співробітництва і Розвитку (ОЕСР) <http://www.oecd.org/>
48. Європейський союз <http://europa.eu/>
49. Міжнародний валютний фонд <http://www.imf.org>
50. Міжнародна організація праці <http://www.ilo.org>